

ELVL teede ja transpordi töörühma koond ettepanekud läbirääkimistele Vabariigi Valitsuse ministeeriumite vahelise komisjoniga.

Olulisemate kohalike teede ja rajatiste lisamine riiklikku teehoiukavasse.

Liiklusseaduse § 11 alusel on riigil õigus ja kohustus teedevõrgu terviklikkuse tagamiseks ehitada riigitee osana ka riigile mittekuuluva tee lõike, juhul kui see on vajalik avalikes huvides. Seadus sätestab samuti, et teehoiukava võib sisaldada ka kohalike teede liiklusohutust toetavaid tegevusi, mis loob selge õigussisese aluse riigi ja omavalitsuste koostööks kohaliku ja riikliku taristu sidususe tagamisel.

Sellest tulenevalt teeme ettepaneku algatada süsteemsed läbirääkimised eesmärgiga:

1. kaardistada linnu ja valdu läbivate riigiteede lõigud, mis oma funktsioonilt on riigiteed, sh TEN-T põhivõrgu osad ning määrata nende seisundid ning kandevõime;
2. leppida kokku teehoiu rahastamise ühtne põhimõte ja vastutuse jaotus, sh riikliku rahastuse tagamine riigieelarve kaudu;
3. täiendada teehoiu regulatsiooni sõnastamine, mis sätestaks riigi kohustuse planeerida igal aastal eelarves piisavad vahendid riigimaanteed korrashoiuks kogu nende ulatuses, sõltumata haldusterritooriumi piiridest;
4. vajadusel täiendada riigiteede nimekirja, et kajastada kõiki riikliku tähtsusega teid nende tegelikus ulatuses. Eraldi tuleb rõhutada, et TEN-T võrgustiku taristu nõuab ühtset ohutuse ja kandevõime taset. Raudteeületused, viaduktid ja tunnelid on kriitilised punktid, kus liiklusohutust ja kandevõimet tuleb tagada nii kohaliku kui rahvusvahelise transpordi seisukohast. TEN-T nõuete kohaselt peab riik tagama, et taristu on piisava tehnilise võimekusega, vältimaks piiranguid rahvusvahelisele veo- ja reisijate transpordile.
5. Kui kohaliku omavalitsuse territooriumile jääb TEN-T liini osa või riigi põhimaantee lõik, siis ei ole õiguspärane jätta selle korrashoiu kulusid üksnes KOV kohustuseks. see on riiklik kohustus ning tuleb vastavalt rahastada.
6. **Lisada riiklikku teehoiukavasse olulise tähtsusega kohalike teede ja rajatiste (tänavad, sillad, viaduktid, tunnelid) objektid**, mis tagavad raudtee ja maanteetranspordi ohutuse ning parandavad riigiülese liikuvuse toimivust.

7. **Kehtestada seadusjärgne nõue**, mille kohaselt riik planeerib igal aastal eelarvesse piisavad vahendid KOV haldusterritooriumi läbivate riigiteede korrashoiuks.
8. Kavandada riigieelarvest linna/valdu läbivate riigimaanteed, sh TEN-T võrgustikku kuuluvate põhimaanteed teehoidu. Soov on ka riigile üle anda riigiteede iseloomuga teed ja jõuda TEN-T teede nimekirja täiendamiseni. Väga oluliseks pidada TENT teede sildade ja viaduktide rahastamist kandevõime suurendamiseks suur- või raskeveosega transpordi ohutuks liiklemiseks või näha ette vähem koormust kannatava transpordi ümbersuunamist. Selliste ümbersõitude väljaehitamiseks uute teelõikude rahastamise tagamine. Kavandatav maksumused 2026-2030 100 mil .eurot
9. Raudteel ohutuse tõstmine ja liikuvuse parandamine. Kohalike omavalitsuste haldusterritooriumi läbivate riigimaanteed korrashoiu tagamiseks on vajalik eraldatavate vahendite mahu tõstmine.
10. ühistransport. Ühistransporti tuleb reformida, leides lahenduse nutikale nõudluspõhisele ühistranspordile. Transpordile, kus suurel magistraalil liiguvad kiired (väheste peatustega) taktliinid, millele teostavad ettevedu nõudepõhised liinid, mis moodustuvad päeva tellimuste alusel. Selleks, et süsteem muutuks usaldusväärseks ja ühistransporti sooviks tulla ka maksivad kliendid - tänased auto kasutajad - on vaja süsteemi tööle panekusse investeerida oluliselt rohkem.
11. Ühendused suursaartega ei ole privileeg vaid eluline vajadus, seega peame oluliseks ühendusi ning hinnapoliitikat,

Peame oluliseks juhtida tähelepanu alljärgnevale teede ja tänavate seisunditele

Narva Linn

- a) Narva linnas Joala ja A. Puškini tänavate ühendamiseks vajaliku tunneli ning Paemurru tänava tunneli ehitamine (koostöös Eesti Raudteega). Lähtuvalt üleriigilisest planeeringust „Eesti 2030+“ ja Vabariigi Valitsuse otsusest on kavas elektrifitseerida raudteeliiklus. Ehitatakse välja kontaktvõrk ja nende teenindamiseks vajalikud autotrafopunktid, autotrafopunktide ja kontaktvõrgu vahelised toitekaablid, õhuliinid, mastid jms. Narva linna läbib Tallinn-Narva raudtee ja ka rahvusvaheline rongiliiklus. Rongiliiklusega seotud piiriületuse turvalisuse tagamiseks on kavas Narva raudteejaama rajada uus siseriiklikku rongiliiklust teenindav ooteplatvorm olemasolevatest ooteplatvormidest lõuna poole. Rajatavale ooteplatvormile on oluline raudtee aluse kahetasandilise ühenduse (tunneli või viadukti) kaudu tagada ühendus nii A. Puškini kui ka Joala tn poolsest küljest. Ühendus rajatakse arvestusega, et lisaks jalakäijatele ja kergliiklusvahenditega liiklejatele, sh erivajadustega liiklejatele, tagatakse kasutusvõimalus ka alla 3,5 m kõrgusega operatiivsõidukitele (eelkõige politsei ja kiirabi).
- b) Rahu ja Kreenholmi viaduktide renoveerimine. Narva viadukt on hädavajalik liiklusühendus linna osade vahel ja linna transpordi logistika toimimiseks. Viadukt on tähtis transporditee, mis oluliselt optimeerib linna liikluse logistikat, vähendab CO2 heitkoguseid, vähendab transpordikoormust linna keskses ning parandab liiklusohutust linnas. Praegu on viadukti tehniline seisukord kriitiline ning liikluskorraldus viaduktil

ei vasta kaasaegsetele normidele. Objekt on maakondliku tähtsusega, kuna mõjub maakonna transpordi süsteemi. Projekti eeldatav maksumus on ca 5,7 mln.

- c) Tartu linna läbivad olemuslikult riigi tähtsusega ja TEN-T võrgustikku kuuluvad riigiteed, mistõttu peaksid need kuuluma majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrusega nr 72 "Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri" kinnitatud riigiteede nimekirja, mitte algama või lõppema KOV haldusterritooriumi piiril. Kehtiva määruse kohaselt ühendab riigiteede üks liik – põhimaantee - pealinna teiste suurte linnadega, neid linnu omavahel ning pealinna ja teisi suuri linnu tähtsate sadamate, raudteesõlmede ja piiripunktidega. See tähendab et KOV piiridesse jääva riigimaantee tunnustele vastava tee korrashoiu kohustus jääb KOV kanda, kuigi see peaks olema riigi ülesanne
- d) Koostöös transpordiametiga alustada alljärgnevate olemuslikult riigiteede, sh TENT võrgustikku kuuluvate maanteede korrashoiu rahastamisega/kaasfinantseerimisega riigieelarvest:
 - Tartu idaringtee pikenduse väljaehitamine ja ühendamine riigitee 3 Jõhvi-Tartu-Valga maanteega (E264) maanteega; olemasoleva Tartu linna läbiva idaringtee lõigu omandi üleandmine riigile või täiendava finantseerimise kohustuse saamine riigilt;
- e) Tartu põhjapoolse ümbersõidu väljaehitamine (riigitee 2 Tallinna–Tartu–Võru–Luhamaa tee (E263) ühendamine riigiteega 3 Jõhvi-Tartu-Valga maantee); Tartu linna raudtee eritasandiliste ristmike (näiteks Betooni ja Aardla ülesõidud) ja kergliiklustunnelite rajamise toetamine, sh raudtee ohutuse tõstmine.

Piiratud suutlikkus tagada ohutu liiklutaristu.

Kohalike omavalitsuste suurim väljakutse liiklustravalisuse ja liiklusohutuse tagamisel on mitmetahuline. Piiratud rahalised ja inimressursid takistavad ohutu infrastruktuuri arendamist ja hooldamist, samas kui pädevuse puudumine raskendab tõhusate ja tõendus põhiste lahenduste kavandamist. Koostöövõimekuse piiratus vähendab koordineeritud tegevusi omavalitsuste ja riigi vahel, mistõttu jäävad mitmed potentsiaalsed sekkumised rakendamata. Lisaks suurendavad vananev taristu ja tiheda liiklusega ohtlikud lõigud õnnetuste riski, mõjutades otseselt inimeste turvalisust ja elukvaliteeti. Need kitsaskohad pidurdavad riiklike liiklusohutuse eesmärkide, sealhulgas vigastussurmade vähendamise saavutamist, mis on seatud näiteks Rahvastiku tervise arengukavas 2020–2030.

Võimalik lahendus: Transpordi ja liikuvuse arengukava seob liiklusohutuse eesmärgid mitmete riiklike arengukavadega, sealhulgas Rahvastiku tervise arengukavaga (RTA), mille üheks mõõdikuks on vigastussurmade arvu vähendamine 50% võrra (sh liiklusõnnetused), toetades seda eesmärki ohutute teede ja liikluskorralduse kaudu; Siseturvalisuse arengukava aastani 2030 näeb ette riikliku liiklusohutuse toetusprogrammi, mis võimaldab omavalitsustel taotleda rahastust konkreetseteks projektideks (nt ülekäigurajad, valgustus, kiiruspiirangute rakendamine), samuti toetusmeetmeid piirkondlike liiklusohutuse spetsialistide töölevõtmiseks, kes teenindavad mitut omavalitsust, ning nutikate lahenduste rakendamist koolide ümbruse liiklusohutuse parandamiseks (nt turvakünnised, kiiruspiirangud, kiiruskaamerad, liiklusvoogude analüüs), kusjuures riiklik kaasrahastus võimaldab jagada projektide kulusid riigi ja omavalitsuste vahel.